

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

KUIDAS VÄHENDADA DIGITEHNOLOOGIA KESKKONNAMÕJU?

KÄSITLETAVAD TEEMAD

Põhimõistete
tutvustamine

Digitehnoloogia
tootmine

Igapäevane
kasutamine

Elutsükli lõpp

Digitehnoloogia tulevik -
algatused ja meetmed

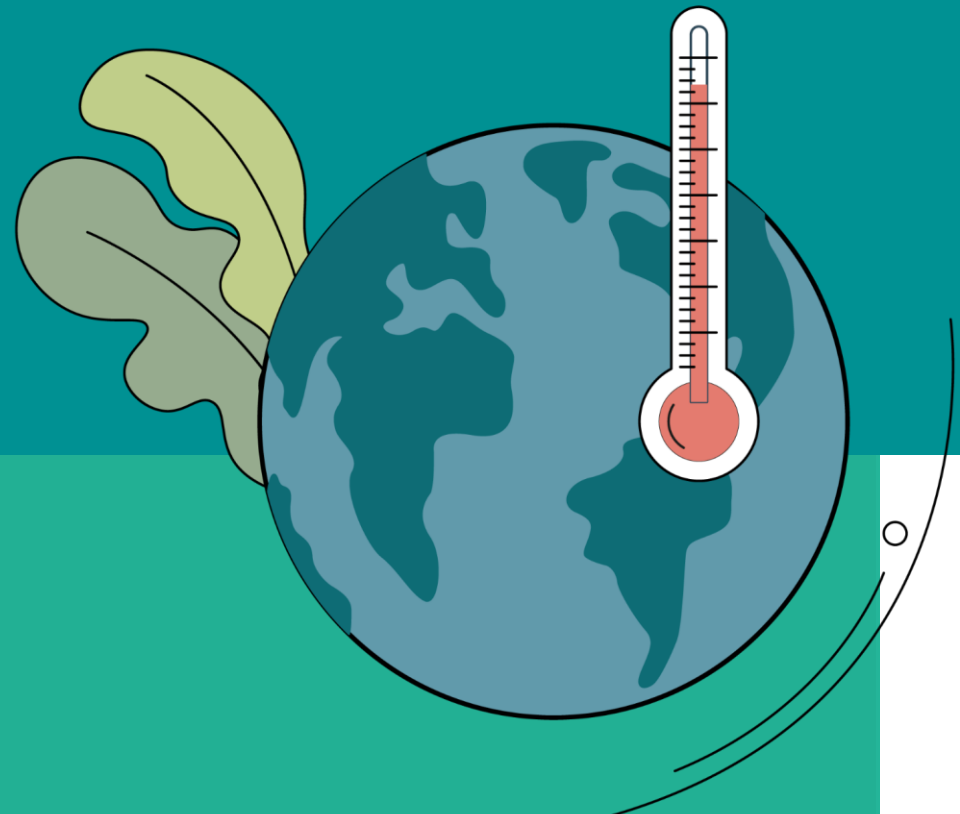
eGreen

01

Põhimõistete tutvustamine

Kliimamuutus ja süsiniku jalajälg
Digitaalsete seadmete elutsükkel

KLIIMAMUUTUS

KLIIMAMUUTUS
= pikaajalised muutused õhutemperatuuris

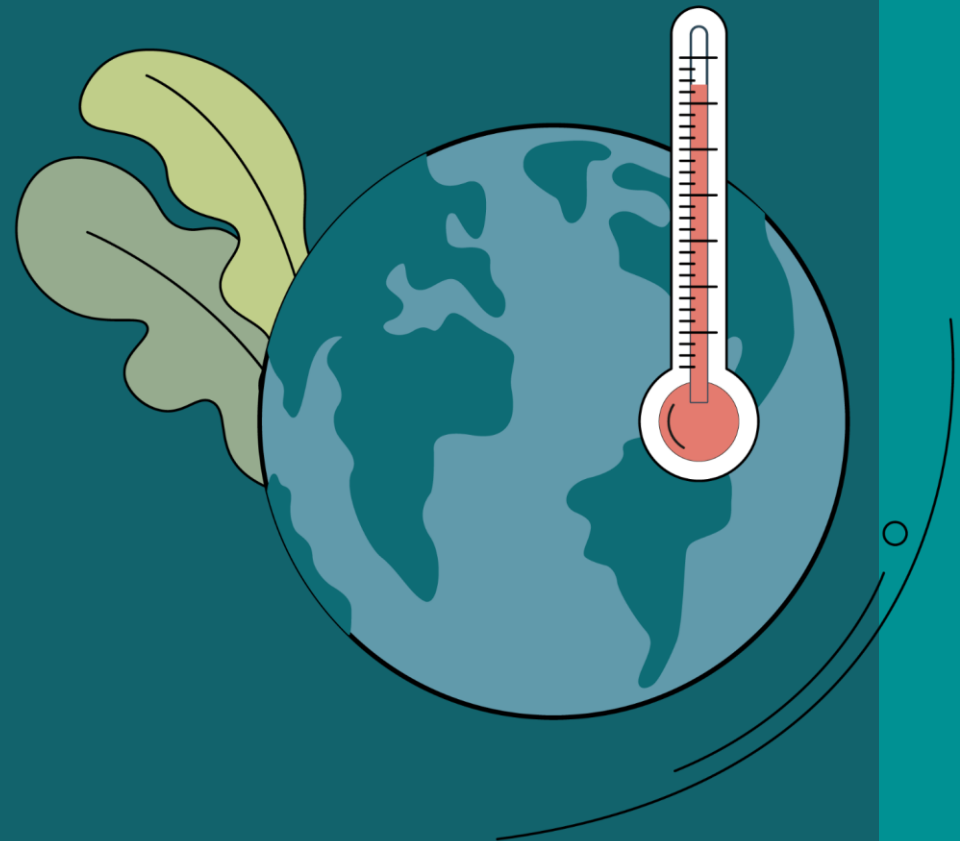
×

GLOBALNE SOOJENEMINE
= õhutemperatuuri tõus

KESKKONNAMÕJU

KLIMAMUUTUS

ENERGIA TOOTMINE

METSADE HÄVITAMINE

TOIDU TOOTMINE

TARBIMINE

TÖÖSTUSKAUPADE TOOTMINE

TRANSPORT

HOONETE ENERGIAVARUSTUS

PRÜGI TEKKIMINE

KUIDAS MÕÕTA KLIIMAMUUTUST? (A.1)

- ▶ Milline on kõige laialdasemalt kasutatav mõõdik kliimamuutuse hindamiseks?

SÜSINIKU JALAJÄLG

- ▶ Millist valemit kasutatakse selle arvutamiseks?

SÜSINIKU JALAJÄLG

=

TEGEVUSE MAHT

X

HEITKOGUSTE MÄÄR

REIS PARIISIST ROOMA

SÜSINIKU JALAJÄLG

=

TEGEVUSE
MAHT

X

HEITKOGUSTE
MÄÄR

PARIIS

1100 km

0,2 CO2 km kohta

220 kg CO2

ROOMA

REIS PARIISIST ROOMA

SÜSINIKU JALAJÄLG =

TEGEVUSE
MAHT

X

HEITKOGUSTE
MÄÄR

LENNUK 1100 km 0,2 CO2 km kohta

220 kg CO2

AUTO 1400 km 0,12 CO2 km kohta

168 kg CO2

BUSS 1500 km 0,06 CO2 km kohta

90 kg CO2

RONG 1400 km 0,05 CO2 km kohta

70 kg CO2

SÖÖN IGA PÄEV 100gr ÜHE AASTA JOOKSUL

SÜSINIKU JALAJÄLG

=

TEGEVUS

X

HEITKOGUSTE MÄÄR

VEISELIHA 365 PÄEVA 1.33 kg CO2/päevas

485.45 kg CO2

RIIS 365 PÄEVA 0,27 kg CO2/päevas

98.55 kg CO2

PORGAND 365 PÄEVA 0,014 kg CO2/päevas

5,11 kg CO2

Milline on digisektori süsiniku jalajälg? (A.2)

► Kui suur on digitaalse süsiniku jalajälje osakaal ülemaailmsest CO₂-heitest?

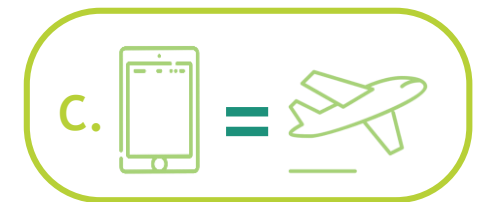
A. 0.05%-0.1%

B. 0.5%-1%

C. 1%-2%

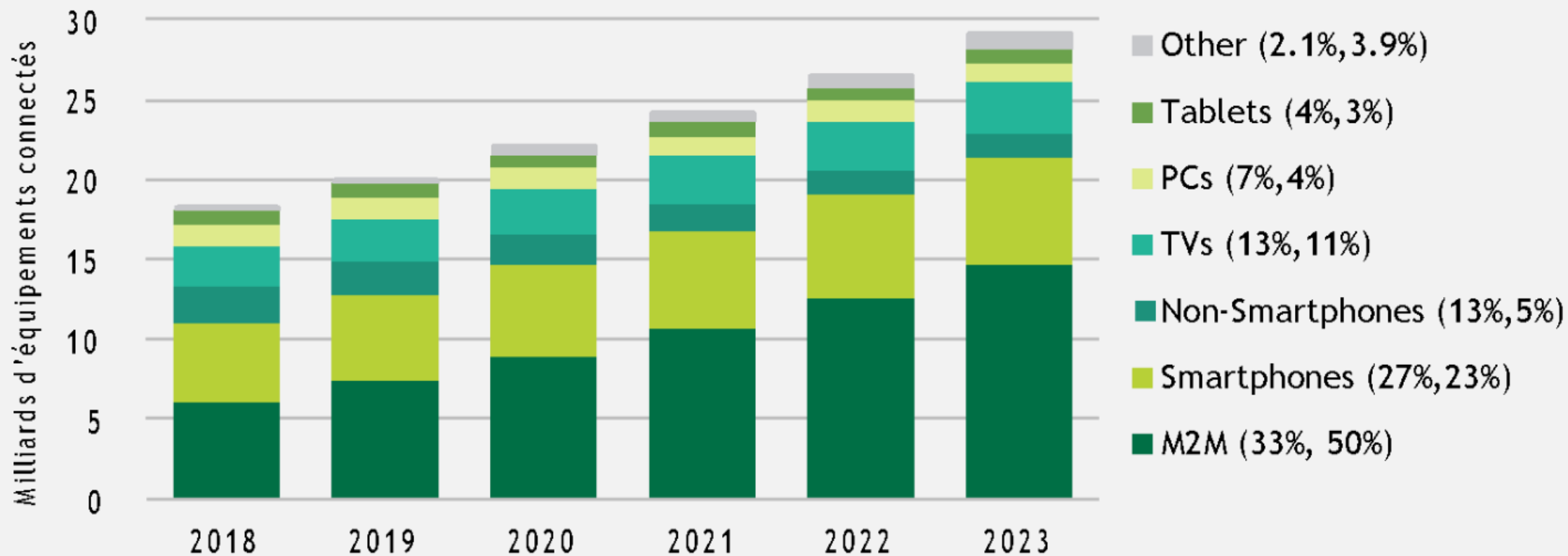
D. 2%-3%

► Kui võrrelda digitaaltegevuse ja lennunduse CO₂-heidet globaalsel tasandil, siis milline väide kirjeldab kõige paremini nende suhtelist panust?

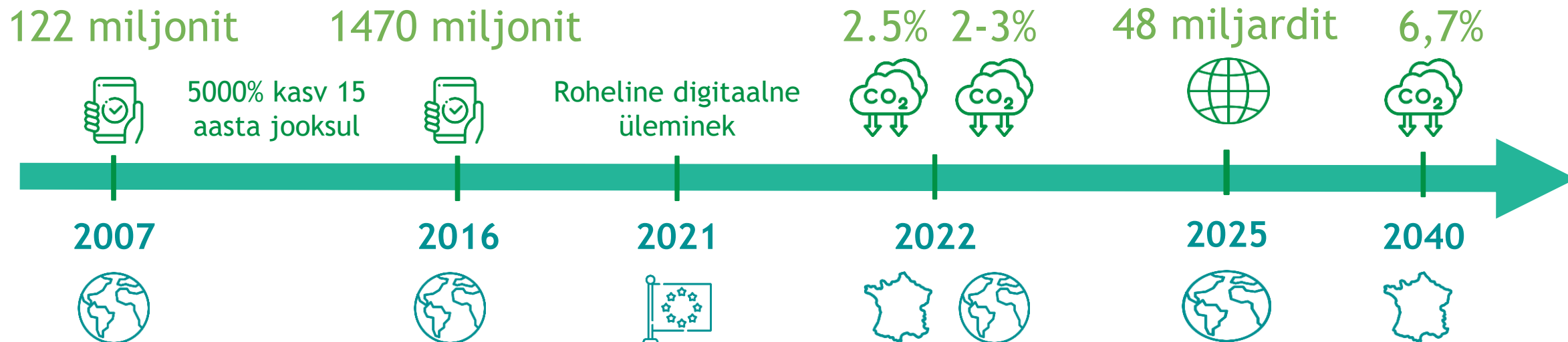
Kõige enam kasutatatud digivahendid 2023. aastal

Source: [Cisco Annual Internet Report, 2018–2023](#)

Digitaalse süsinikujalajälje kasvav mõju

62.5 miljonit tonni kaevandatud

20 miljonit tonni prügi aastas, mida ei saa taaskasutada

DIGISEADMETE ELUTSÜKKEL (A.3)

- ▶ Millised on digitaalse seadme elutsükli viis etappi?

DIGISEADMETE ELUTSÜKKEL (A.3)

- ▶ Kui suur osa CO2 koguhulgast läheb tootmisele, kasutamisele ja ringlussevõtule (%)?

TOOTMINE

KASUTAMINE

RINGLUSSEVÕTMINE

78%

21%

1%

eGreen

02

DIGISEADMETE TOOTMINE Tootmise mõju

DIGITAALSE SEADME VALMISTAMISE ETAPID

KONTSEPTSIOON

+/- 70 toormaterjali

KAEVANDAMINE JA KUJUNDAMINE

200 kg kaevandatud
Ainult mõned grammid
kasutusele võetud

Mitmekordne keemiline
töötlemine ja puhastusmeetodid

KOMPONENTIDE VALMISTAMINE

180 sammu
elektrooniliste
komponentide
loomiseks

TOOTMINE

100 x rohkem kulda
ühes tonnis
nutitelefonides kui
ühes tonnis
kuldmineraalides

LEVITUS

4 ümbermaailmareisi
lennukiga

USA

Kagu-Aasia, Austraalia,
Kesk-Aafrika, Lõuna-
Ameerika

Aasia, Euroopa,
USA

Kagu-Aasia

GEOPOLIITILINE JA SOTSIAALNE MÕJU

Aastaks 2040, globaalne nõudlus kasvas **4x**

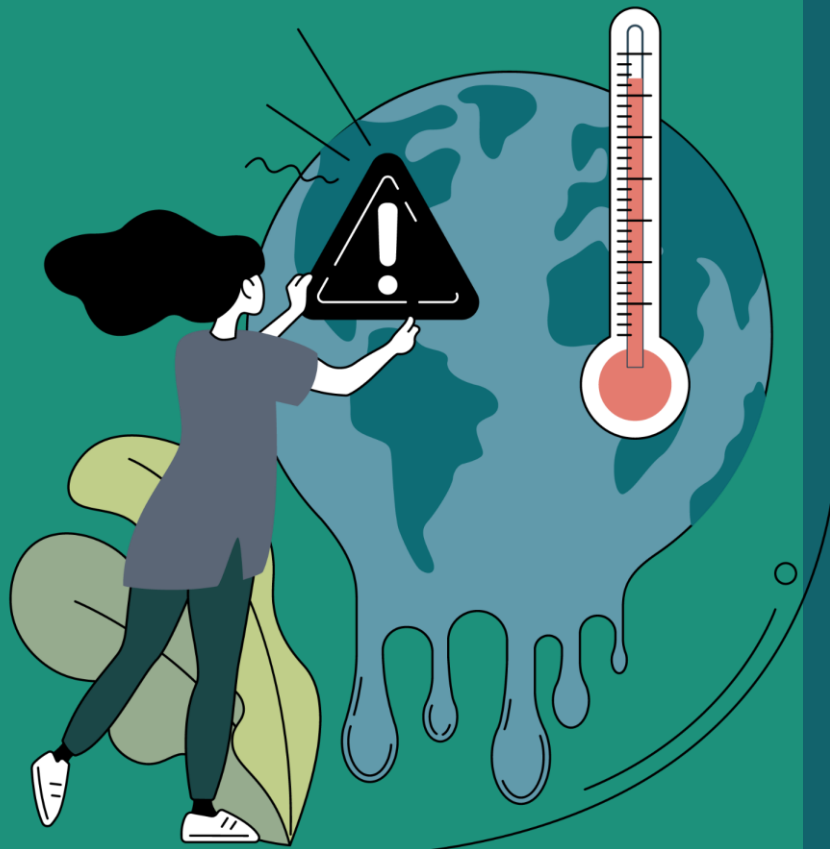
Ajavahemikus 1970-2008 oli **50+** relvakonflikti seotud loodusvarade kõrge väärtusega

3 Aafrika kõige vägivaldsemat 21. sajandi sõda olid seotud kaevandusettevõtetega

Kongo demokraatlik Vabariik kuulub Aafrika kontinendil kõige vähem arenenud riikide hulka

KESKKONNAMÕJU

Loodusvarade ammendumine

Toksilised jäätmed looduses (õhk, vesi, pinnas)

Süsinikdioksiidi heitkogused digitaalsete seadmete valmistamiseks ja kokkupanekuks

Intensiivne veetarbimine

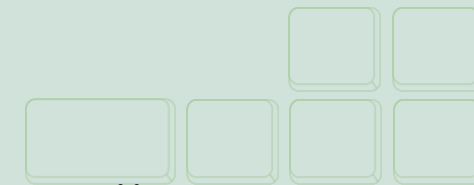
Ühe arvuti tootmine

=

1,600 km

MINU DIGISEADMETE TOOTMISE SÜSINIKU JALAJÄLG (A.4)

▶ Kui palju digiseadmeid teil täna on?

Digiseade	Arv
Nutitelefon	
Tahvelarvuti	
Sülearvuti	
Lauarvuti	
Mängukonsoolid ja virtuaalreaalsuse peakomplektid	
Telerid ja voogedastuseadmed	
Kaasas kantavad ja nutikad koduseadmed (kõlarid, nutikellad)	
Muu (lisada)	
KOKKU	

MINU DIGISEADMETE TOOTMISE SÜSINIKU JALAJÄLG (A.5)

Digiseade	Nende tootmise süsiniku jalajälg	Seadmete arv	Arvutage oma jalajälg
Nutitelefon	39,07 kg CO ₂ e	1	
Tahvelarvuti	63,19 kg CO ₂ e		
Sülearvuti	156,24 kg CO ₂ e	1	
Lauarvuti	417 kg CO ₂ e		
Mängukonsoolid ja virtuaalreaalsuse peakomplektid	73,75 kg CO ₂ e		
Telerid ja voogedastuseadmed	371,69 kg CO ₂ e		
Kaasas kantavad ja nutikad koduseadmed (kõlarid, nutikellad)	10 kg CO ₂ e	1	
Muu (lisada)			
KOKKU			

KESKKONNAMÕJU

Kasvuhoonegaaside hulk kasvab **6%** igal aastal

Digiseadmete tootmine jõuab meie maakera taluvuspiirini: taastumatute ressursside kasutamine

Metalli tootmine kasvab oluliselt: **6%** maailmas kasutatavast kullast kasutatakse digisektori tarvis

SOOVITUSED MÕJU VÄHENDAMISEKS

Ostke kõrge
remonditavusindeksiga
seade

Ostke kasutatud
seadmeid

Maksimeerige kasutatud
seadme eluiga

Valige seadme remont
ostmise asemel

Ostke seadmeid ainult siis, kui
see on vajalik

5 TEGURIT, MIDA ENNE SEADME OSTMIST ARVESSE VÕTTA

1

VAJADUS

2

KOHESUS

3

SARNASUS

4

PÄRITOLU

5

KASULIKKUS

eGreen

03

DIGISEADMETE IGAPÄEVANE KASUTAMINE

Digitaalsete seadmete integreerimine
Kuidas kasutada digiseadmeid

INTERNETIKASUTAJATE DIGITAALSETE SEADMETE OMAMINE

▶ Internetikasutajate enim omanduses olevad digiseadmed:

↳ Nutitelefon	97.6%	
↳ Sülearvuti/arvuti	57.7%	
↳ Tahvelarvuti	30.9%	
↳ Nutikell	30.1%	
↳ Mängukonsool	19.1%	
↳ TV ja voogedastus	15.7%	

INTERNETI KASUTAMINE MAAILMAS

5.35 miljardit

internetikasutajat

66.2%

maailma rahvastikust

Naised **63%**

Mehed **69%**

Kõrge sissetulekuga riikides **92%** elanikkonnast on otsene juurdepääs internetile

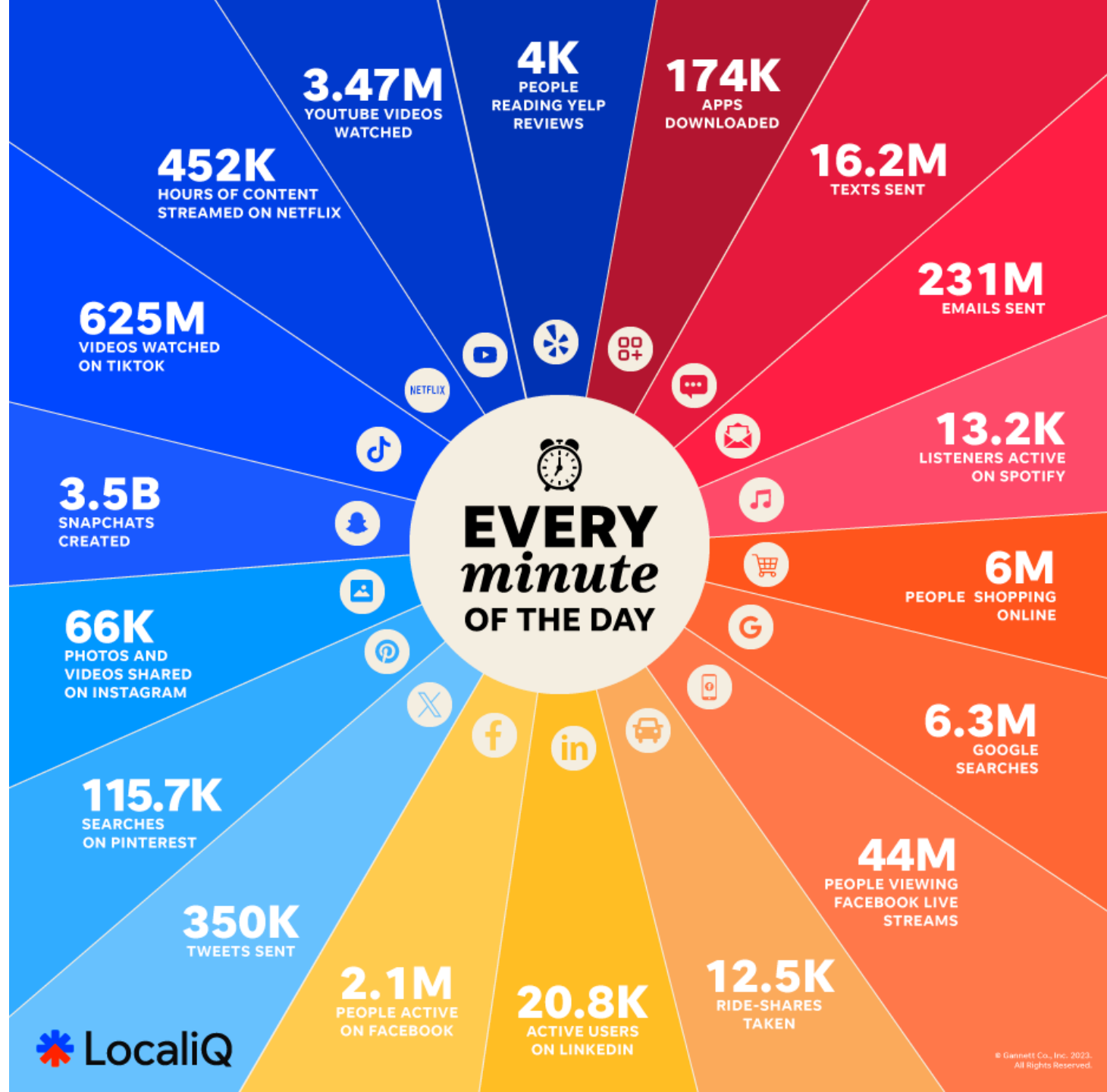
Madala sissetulekuga riikide elanikkonnast **26%** on otsene juurdepääs internetile

DIGISEADMETE KASUTAMINE (A.5)

▶ Mida digiseadmed võimaldavad meil teha?

- ↳ Kommunikatsioon
- ↳ Meelelahutus
- ↳ Tootlikkus
- ↳ Teadusuuringud ja andmeanalüüs
- ↳ Õppimine ja teave
- ↳ Kaubandus
- ↳ Navigatsioon ja asukoha määramine
- ↳ Loovus
- ↳ Tervis ja heaolu
- ↳ Ohutus ja turvalisus

DIGISEADMETE KASUTAMINE

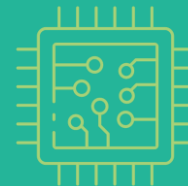

DIGITEENUS

- ▶ Kõik teenuse osutamiseks vajalikud inimesed, tarkvara ja riistvara ressursid

TARKVARA

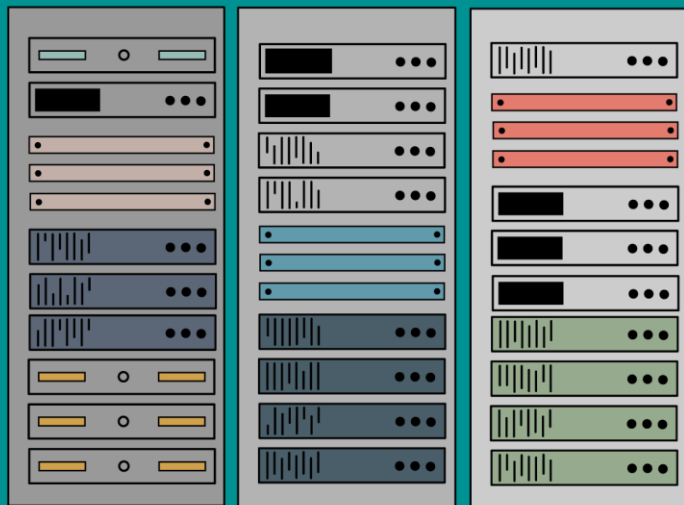
RIISTVARA

INFRASTRUKTUURID
(ANDMEKESKUSED)

ANDMEKESKUSED

VÕRGUSTIK, HOIUSTAMISKOHAD, ARVUTUSSERVERID

▶ Töötlemine, korraldamine, kaitsmine ja säilitamine

Ööpäevaringne elektrivajadus 24/7 = **1%** globaalset elektrivajadust

Jahutussüsteemid, et vältida soojuse poolt tekitatud talitlushäireid

0.3% globaalsest süsiniku heitest

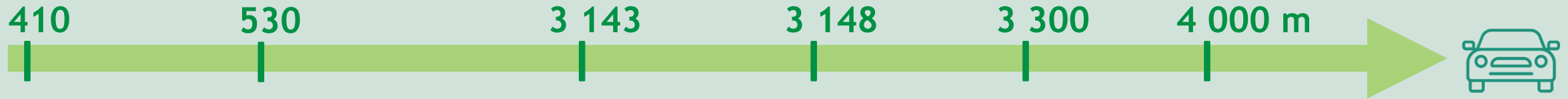
Digiseadmete kasutamise mõju (A.6)

▶ Võrrelge digikasutuse keskkonnamõju auto omaga

↳ Seostage iga tegevus autoga võrreldava läbitud vahemaaga

10 m = 1,224 g CO₂

100 e-kirja
saatmine ja
vastuvõtmine
(ilma
manusteta)

Viige läbi
internetiotsingud
nädala jooksul iga
päev ühe tunni
vältel

Salvestage 10 ühe
tunni pikkusest
episoodist
koosneva
allalaaditud sarja
pilvemälus

Printige 10
kahepoolset
lehekülge

Veetke iga päev
üks tund
sotsiaalmeedias
nädala jooksul

Vaadake
nädala
jooksul iga
päev üks
tund kestvat
seriaali

DIGIHARJUMUSED, MILLEL ON SUUR MÕJU

VOOGEDASTUS

80% kasutatud
internetimahust

60% online videod
20% muu

Online videoplatvormid	% kasutatud internetimahust	% digisektori süsinikuheitest
Voogedastusplatvormid (Amazon Prime, Netflix...)	34	7
Täiskasvanutele mõeldud platvormid	27	5
Üldkasutatav sisu (Youtube...)	21	4
Sotsiaalmeedia platvormid	18	4

DIGIHARJUMUSED, MILLEL ON SUUR MÕJU

SOTSIAALMEEDIA

2h24min = keskmine aeg, mida kulutatakse sotsiaalmeediale igapäevaselt

Jagatav materjal, eriti videod

149 GB andmeid kasutatakse, kui kulutatakse platvormil iga päev 52 minutit ühe kuu jooksul

2.4 miljardit kasutajat,
645 miljonit tonni CO₂/aastas

350 miljonit jagatud fotosid

8 miljardit igapäevaselt vaadatavat videot

DIGIHARJUMUSED, MILLEL ON SUUR MÕJU

E-KIRJAD

E-kirja saatmine: läbib erinevaid andmekeskuseid ja reisib **15000 km** ümber maakera

E-kirja süsiniku jalajälg = **4g** CO₂ (kuni 50g CO₂ kui saata koos manusega)

293 miljardit e-kirja saadetakse välja igapäevaselt (75% rämpsposti) = **90,000 tonni** CO₂e

DIGIHARJUMUSED, MILLEL ON SUUR MÕJU

INTERNETIOTSING

Liikumine läbi erinevate andmekeskuste

1 aasta internetiotsinguid

365 kwh elektrienergiat

1400 km läbimine autoga

HEAD DIGIHARJUMUSED (A.7)

▶ Ühenda iga digiharjumus sobiva kategooriaga

1. Voogedastus

2. Sotsiaalmeedia

3. E-kirjad

4. Internetiotsing

Piiran avatud internetiakende arvu, sulen internetiakna, kui mul pole seda hetkel enam vaja.

Kasutan jätkusuutlikke otsingumootoreid, nagu nt Ecosia

Vähendan sotsiaalmeedias veedetud aega

Eelistan madalama videokvaliteediga voogedastust

Puhastan regulaarselt oma e-kirjade postkasti

Kui mul on vaja minna mõnele veebilehele, siis sisestan selle aadressi aadressiribale, mitte otsingumootoriribale.

Ma ei vasta ebavajalikele e-kirjadele

Kui otsin infot märksõna abil, siis kasutan üleval asuvat aadressiriba otsingumootoririba asemel

Olen ajastanud oma sotsiaalmeedia kasutuse aja

Olen oma seadmetes lülitanud välja sotsiaalmeedia teavitused

Piiran video kasutamist veebipõhiste kõnede puhul

Salvestan sageli kasutatavad veebilehed lemmikute hulka, et neid oleks lihtsam leida

Eelistan Wi-Fi kasutamist mobiilsideleandmete kasutamisele

Eelistan Wi-Fi kasutamist mobiilsideleandmete kasutamisele

Ma ei lisa inimesi CC-sse (kirja koopiasse), kui selleks pole vajadust

Kasutan rakendusi, mis aitavad piirata sotsiaalmeedia kasutamise aega

Saadan e-kirjadega pigem lingitud faile kui suuremahulisi manuseid

Ma ei saada ebavajalikke e-kirju

Olen oma seadmetes eemaldanud sotsiaalmeedia rakenduste ikoonid avaakraani pealt

SOOVITUSED KESKKONNAMÕJU VÄHENDAMISEKS

VOOGEDASTUS

Vähenda vaadatava video kvaliteeti
(resolutsiooni)

Eelista WiFi kasutamist

Deaktiveeri automaatne taasesitus

SOOVITUSED KESKKONNAMÕJU VÄHENDAMISEKS

SOTSIAALMEEDIA

Vähenda sotsiaalmeedias viibimise aega

Jaga sotsiaalmeedias vähem sisu

Deaktiveeri teavitused

SOOVITUSED KESKKONNAMÕJU VÄHENDAMISEKS

E-KIRJAD

Kustuta regulaarselt saadetud e-kirjad ja rämpposti

Tühista uudiskirjade tellimused

Piira suurte failide saatmist

SOOVITUSED KESKKONNAMÕJU VÄHENDAMISEKS

INTERNETIOTSING

Võimalusel mine internetis otse soovitud kodulehele, mitte ära otsi seda otsingumootori abil

Kasuta lühemaid otsingusõnu

Salvesta sageli kasutatavad kodulehed lemmikutesse

eGreen

04

DIGISEADMETE ELUEA LÕPP

Digiseadmete taaskasutamine
Digiseadmete kõrvaldamine
Digiseadmete eluea pikendamine

E-JÄÄTMED

▶ E-jäätmed = KÕIK elektroonilised seadmed (mitte ainult digitaalsed)

2014 - 2019

21% e-jäätmete
mahu suurenemine

2020

Globaalsed e-jäätmed
=

350 järjestikku **125 km** ulatuses
üksteise järele seatud kruisilaeva

Neodüüm

Indium

Koobalt

**VÄÄRTUSLIKKE
METALLIDE
KADU**

E-JÄÄTMETE KESKKONNAMÕJU

Mittebiolagunev

Toksilised jäätmed looduses (õhk, vesi, pinnas)

Terviseprobleemid

E-JÄÄTMETE ÜMBERTÖÖTLEMINE

AASTAKS 2030 KASVAB E-JÄÄTMETE
TÖÖSTUS 75 MILJONI TONNI ULATUSES

17% e-jäätmetest on 2019.
aastal maailmas taaskasutatud

Prantsusmaal, **77%** e-jäätmetega
tegeletakse ja taaskasutatakse

25% USA laevade e-
jätmetest liigub välismaale

E-JÄÄTMETE HALDAMINE (A.8)

► Stsenaarium:

- ↳ Koristate oma tuba ja näete kasti vanu elektroonikaseadmeid, mida te enam ei kasuta
- ↳ Nende hulka võivad kuuluda vanad telefonid, laadijad, kõrvaklapid või muud vidinad

Millised on erinevad võimalused nende e-jäätmete kõrvaldamiseks teie kogukonnas?

Milliste väljakutsetega võite oma e-jäätmete vastutustundlikul kõrvaldamisel silmitsi seista?

E-JÄÄTMETE HALDAMINE

- ▶ Leidke ja kasutage kättesaadavat e-jäätmete käsitlemise ja taaskasutuse asutust

Kaubanduskeskused

Spetsialiseeritud poed

Veebipoed

Taaskasutus ei kata 100% kõiki meie vajadusi

NÄHTUSED, MIS RÕHUTAVAD DIGITAALSEADMETE KÕRVALDAMIST (A.9)

► Ühenda mõiste õige selgitusega

**Funktsionaalne
vananemine**

**Psühholoogiline (või
evolutsiooniline) vananemine**

Planeeritud vananemine

Parandamatus

Strateegia, mille abil vähendatakse seadme eeldatavat kasutusaega teadlikult alates projekteerimise etapist majanduslikel põhjustel.

Seadmed, mis on konstrueeritud nii, et neid on raske või võimatu parandada

Kui toode ei vasta enam kasutajate vajadustele, kes soovivad soetada uue mudeli, kuna funktsionaalsus või disain on muutunud

Toode, mis ei vasta enam uutele ootustele tehnilistel (nt ühildamatus uute seadmetega), regulatiivsetel ja/või majanduslikel põhjustel.

FUNKTSIONAALNE VANANEMINE

- ▶ Toode, mis ei vasta enam uutele ootustele tehnilistel (nt ühildamatus uute seadmetega), regulatiivsetel ja/või majanduslikel põhjustel.

Sageneb alates 2000ndatest koos nutitelefonide kasutusele tulekuga

Üle **113 million** nutitelefoni seisavad Prantsusmaa kodudes kasutamata

63% kasutatud nutitelefonidest on alla 2-aasta vanused

PSÜHHOLOOGILINE VANANEMINE

- ▶ Kui toode ei vasta enam kasutajate vajadustele, kes soovivad soetada uue mudeli, kuna funktsionaalsus või disain on muutunud.

Tehnoloogiaettevõtete turundustrateegia tulemus

Loob klientides kiireloomulise vajaduse tunde

PLANEERITUD VANANEMINE

- ▶ Strateegia, mille abil vähendatakse seadme eeldatavat kasutusaega teadlikult alates projekteerimise etapist majanduslikel põhjustel.

Tarkvara vanaemise kaudu

Riistavara, mis ei ole disainitud kestma (akud jne)

PARANDAMATUS

- ▶ Seadmed, mis on konstrueeritud nii, et neid on raske või võimatu parandada
- ▶ Näiteks suuremate komponentide kokkujootmine, et muuta uuendused ja remont võimaluks.

Enamik tootjaid ei paku avalikult kättesaadavaid asendusvõimalusi ega arenevaid lahendusi. Garantii ei kata kõiki remonditöid.

Jätkusuutlikud valikud on olemas.
Parandatavause indeks

SELLE MÕJU VASTU

2023 EL regulatsioonid

Parem vastupidavus
veepiiskadele,
tolmule, veele

Kauakestev aku

Parandatavus: olulised
seadme osad on
kättesaadavad 5-10 päeva
jooksul 7 aasta vältel

Operatsioonisüsteemi
versiooniuuenduste kättesaadavus
vähemalt 5 aasta jooksul

Energiamärgis

Parandatavuse indeks

DIGISEADMETE HOOLDAMINE (A.10)

- ▶ Kuidas hooldada oma digiseadet, et pikendada selle eluiga?

Nutitelefon

Sülearvuti/arvuti

Tahvelarvuti

Nutikell

Mängukonsool

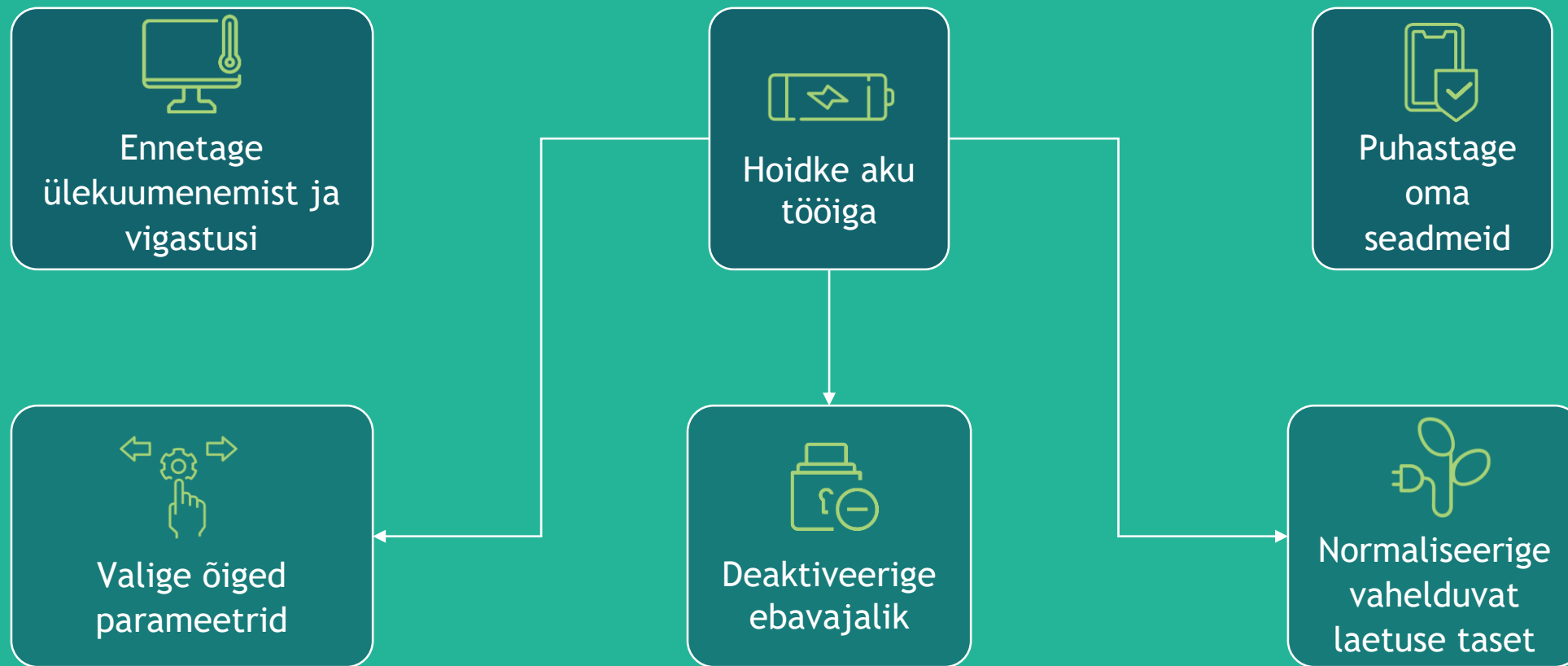

TV

PIKENDA DIGISEADMETE ELUIGA

DIGISEADMETE KÕRVALDAMINE

Visake digitaalseadmed ära ainult siis, kui need on kasutuskõlbmatud ja parandamatud

Leidke taaskasutusvõimalusi

Taaskasutage kasutamata seaded

SOOVITUSED KESKKONNAMÕJU VÄHENDAMISEKS

Hoidke seadmeid nii kaua kui võimalik

Parandage seadmeid

Ostke taastatud seadmeid

Annetage seadmeid

Vältige mitme ekraani kasutamist

Lülitage välja kasutamata seadmed

Deaktiveerige teavitused, sünkroonimine, kõrge resolutsiooniga voogedastus

Regulaarselt puhastage seadmeid

Töötage kodust

Hoidke aku tööiga

VIKTORIIN (A.11)

Ligikaudselt mitu nutitelefonu müüdi 2019. aastal kogu maailmas?

A. 500 miljonit

B. 750 miljonit

C. 1 miljardit

D. 1.5 miljardit

Millises digiseadme tootmisfaasis on vajalik 200 kg mineraalainete kaevandamine?

A. Kontseptsioon

B. Kaevandamine ja kujundamine

C. Komponentide valmistamine

D. Tootmine

Kui pika vahemaa läbib nutitelefon tootmisest turustamiseni enne kui see jõuab müüki?

A. Vastab edasi-tagasi lennureisile Brüsselist Rooma

B. Vastab edasi-tagasi lennureisile Pariisist Moskvasse ja tagasi

C. See on samaväärne lennukiga maailmareisi tegemisele

D. See võrdub lennukiga nelja ümbermaailmareisi tegemisega

VIKTORIIN (A.11)

Kui suure osa moodustab tootmisfaas digitaalse seadme kogu CO2 heitest?

A. 44%

B. 56%

C. 68%

D. 78%

Milline digitaalne tegevus paistab silma kui kõige energiamahukam ja keskkonnamõjusam, moodustades 80% veebiandmetest?

A. Voogedastus

B. Sotsiaalmeedia kasutamine

C. E-kirja teel suhtlemine

D. Internetiotsing

Kui suur on ADEME andmetel iga päev kogu maailmas saadetud e-kirjade keskmine süsiniku jalajälg?

A. 172 tonni CO2

B. 1172 tonni CO2

C. 110 000 tonni CO2

D. 1.172 miljonit tonni CO2

VIKTORIIN (A.11)

Kui suur osa 2019. aastal toodetud e-jäätmetest jõudis ülemaailmse e-jäätmete statistika partnerluse (GESP) andmetel ametliku käitlemise või taaskasutuse asutusse?

A. 10%

B. 17%

C. 25%

D. 33%

Millest eelkõige tuleneb psühholoogiline vananemine (kaks sobivat vastust)?

A. Muudatused funktsionaalsuses või disainis

B. Füüsiline kulumine

C. Tarbijate arusaam ja soov

D. Turundusstrateegiad

Millised on mõned hooldusnõuanded, mida soovitatakse digiseadmete eluea pikendamiseks?

A. Regulaarne ventilatsiooniavade puhastamine ja mittevajalike andmete kustutamine

B. Seadmete jätmine otsese päikesevalguse kätte parema jõudluse saavutamiseks

C. Mistahes tüüpi puhastuslahuse kasutamine ekraanidel

D. Seadmete aeg-ajalt ülekuumenemise lubamine optimaalse toimimise tagamiseks

Digitehnoloogia tulevik

Algatused ja meetmed
Digitaalne mõõdukus

TULEVIKUSTSENAARIUMID (loodud 2020. aastal)

SÜSINIKU JALAJÄLG (miljonit tonni)

2020	17.2
2030	25
2050	49.4

KASUTATUD RESSURSID (miljonit tonni)

2020	63.7
2030	88
2050	88

ENERGIATARBIMINE (TWh)

2020	52
2030	54
2050	93

METALLIDE JA MINERAALIDE KASUTAMINE (tonni)

2020	952
2030	1 081
2050	1 508

DIGITAALNE MÕÕDUKUS

- ▶ **Digitaaltehnoogia keskkonnamõju vähendamine, piirates digiseadmete kasutamist. See on üks rohelse digitaalse ülemineku aspekte.**

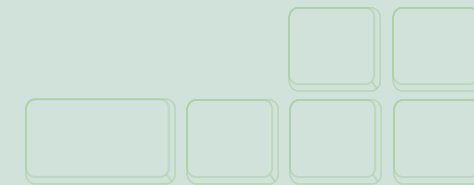

DIGITAALSEST KESKKONNATEADLIKU MAAILMANI

AVALIKUD TEGEVUSED

- Digitaalne haritus
- Projekteerimistehnikate regulatsioonid
- Informatsioonikampaania
- Jätkusuutlike meetmete rakendamine asutustes

DIGITAALSE MÕÕDUKUSE MEETMED (A.12)

Kas sa ... ? (1 = üldse mitte / 4 = väga sageli)	1	2	3	4
hoiad oma digiseadmeid võimalikult kaua kasutuses nende eest hoolitsedes?				
pigem lased oma telefoni või arvuti parandada, kui ostad uue?			27	5
kaalud taastatud seadme ostmist?			21	4
leiad kasutamata seadmele teise elu (müües, taaskasutades, annetades, jne)?			18	4
väldid ebavajalikke lisaekraanide kasutamist?				
ei jäta seadmeid unerežiimile?				
kasutad võimalikult vähe andmeid oma seadmetes?				
regulaarselt puhastad oma seadmeid?				
kasutad digitehnoloogiat, et vähendada kodust tööle/kooli sõitmist?				
hoolitsed oma seadmete aku kestvuse eest?				

DIGITAALSE MÕÕDUKUSE MEETMED (A.12)

Kas sa kavatsed ... ? (1 = üldse mitte / 4 = väga sageli)	1	2	3	4
hoida oma digiseadmeid võimalikult kaua kasutuses nende eest hoolitsedes?				
pigem lasta oma telefoni või arvuti parandada kui osta uue?				
kaaluda taastatud seadme ostmist?				
leida kasutamata seadmele teise elu (müües, taaskasutades, annetades, jne)?				
vältida ebavajalikke lisaekraanide kasutamist?				
mitte jätta seadmeid unerežiimile?				
kasutada võimalikult vähe andmeid oma seadmetes?				
regulaarselt puhastada oma seadmeid?				
kasutada digitehnoloogiat, et vähendada kodust tööle/kooli sõitmist?				
hoolitseda oma seadmete aku kestvuse eest?				

ALGATUSED JA MEETMED

▶ UNEP: Global digital compact

▶ EU Green Deal

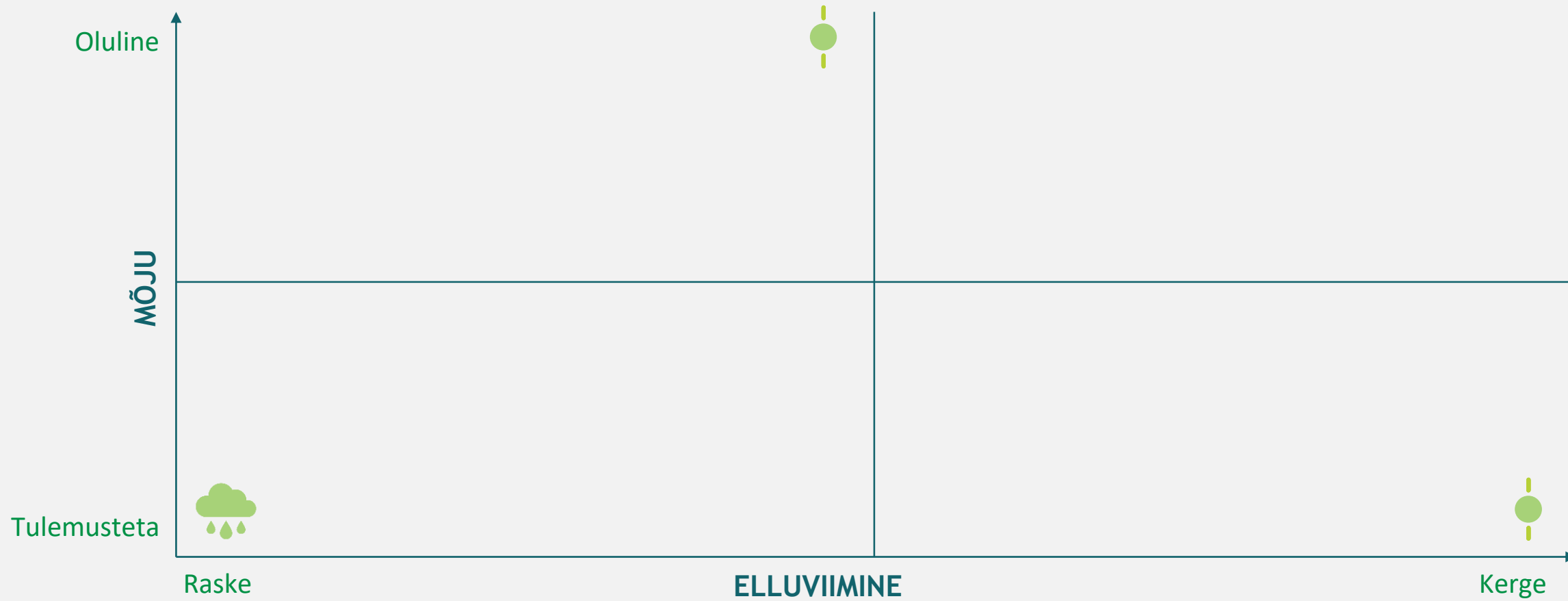
ROHELISE DIGITAALSE ÜLEMINEKU TEGEVUSKAVA

- ▶ Piiran omatavate digiseadmete arvu
- ▶ Võtan vastu digitaalselt mõõduka eluviisi
- ▶ Vähendan digitaalsete seadmete kasutamist
- ▶ Pikendan digitaalse seadme garantii kehtivusaega
- ▶ Kavandan jätkusuutlikke digitaalseid infrastruktuure ja seadmeid
- ▶ Parandan digitaalseid seadmeid
- ▶ Kaitsen ja hooldan digiseadmeid
- ▶ Jagan digitaalseid seadmeid (nt: hoones ühine internetiboks).
- ▶ Osalen kollektiivsetes tegevustes (heategevus, digitaalne koristuspäev, algatused jne).
- ▶ Reguleerin digitaaltehnoloogia tootmist, kasutamist ja kõrvaldamist
- ▶ Tõstan oma suhtlusringkonnas teadlikkust digitaaltehnoloogia keskkonnamõjust
- ▶ Parandan digiseadmete pikaajalisust ja remonditavust (alates projekteerimisest kuni kasutusaja lõpuni).
- ▶ Toetan tarkvara jätkusuutlikkust
- ▶ Vähendan kasutatavate ekraanide arvu ja nende suurust
- ▶ Süstemaatiliselt taaskasutan või annetan seadmeid
- ▶ Ostan kasutatud seadmeid
- ▶ Arendan innovatiivseid digitehnoloogiaid

ROHELISE DIGITAALSE ÜLEMINEKU TEGEVUSKAVA (A.13)

VEEL MÕNED SOOVITUSED KESKKONNAMÕJU VÄHENDAMISEKS

TOOTMINE

Ostke ainult siis, kui vajalik

Valige parandus uhiuue toote ostmise asemel

Ostke kasutatud või taastatud seadmeid

KASUTAMINE

Vaadake vähem videosid ja vähendage videote resolutsiooni

Piirake oma sotsiaalmeedias veedetud aega

Puhastage regulaarselt oma e-postkasti

KÕRVALDAMINE

Leidke oma piirkonnas digiseadmete taaskasutuse võimalused

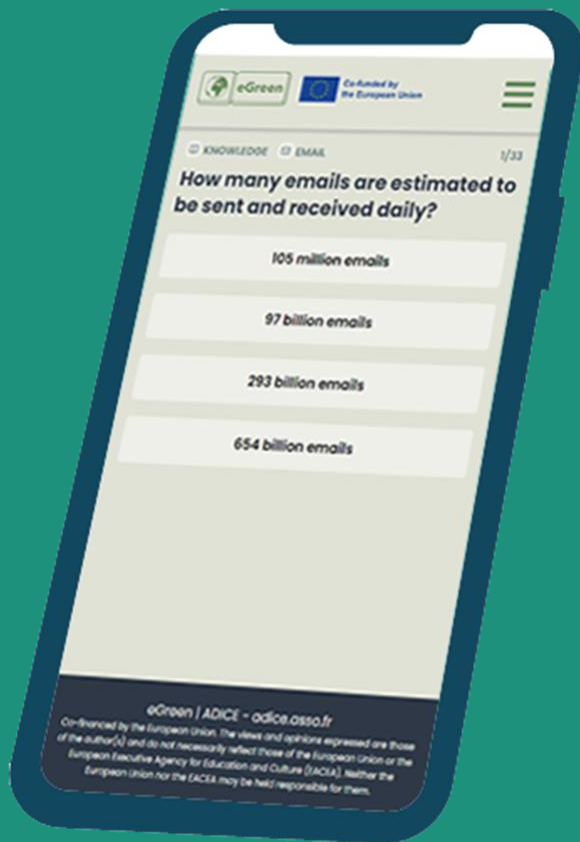
Säilitage seadmed võimalikult kaua, rakendades ettevaatusabinõusid maksimeerides nende kasutust

Toetage aku kauakestvust

MILLINE ON TEIE DIGITAALNE PROFIIL?

egreen.adice.asso.fr

Testige oma teadmisi

Hinnake oma digiharjumuste keskkonnamõju

Jagatavad soovitused oma keskkonnamõju vähendamiseks

ABIVAHENDID

egreen.adice.asso.fr

☑ Kättesaadavad ja allalaetavad veebipõhiselt neljas keeles

Rahastatud Euroopa Liidu poolt. Avaldatud seisukohad ja arvamused on ainult autori(te) omad ega pruugi kajastada Euroopa Liidu või Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti (EACEA) seisukohti ja arvamusi. Euroopa Liit ega EACEA nende eest ei vastuta.